

4. ANLATALIM

a. Aşağıdaki kelimeleri örnekteki gibi “-mak, -mek” ekini alacak şekilde yazınız.

- Selamlıyorum: **Selamla (mak)**
- İstiyorum: **İstemek**
- Parlıyordu: **Parlamak**

b. Bulduğunuz kelimelere “-yor” eki geldiğinde nasıl bir ses değişimi oluyor? Açıklayınız.

Kelimenin son hecesindeki geniş ünlü daralıyor.

c. Buna göre aşağıdaki tanım cümlesini yay ayraç içinde yazan ifadelerle tamamlayınız.

(“-a, -e”, “-yor”, dar, ünlü, ünsüz)

Geniş ünlüler _____ ile biten Türkçe kelimelere _____ eki geldiğinde kelimelerin son harfleri _____ ünlülere (ı, i, u, ü) dönüşür, bu olaya _____ daralması denir.

Geniş ünlüler “-a, -e” ile biten Türkçe kelimelere -yor eki geldiğinde kelimelerin son harfleri dar ünlülere dönüşür, bu olaya ünlü daralması denir.

ç. Aşağıdaki cümleyi inceleyiniz ve altı çizili kelimenin kökünü belirleyip söyleyiniz.

- Peki, Mısırlılar neden bu kadar büyük piramitler yapmış diye düşünüyor insan.

Diye kelimesinin kökü: “-de”

d. Bu kelimede hangi ses olayı görülmektedir? Aşağıdaki altı çizili örneklerden yararlanarak açıklayınız.

- Bugün humus yyelim.
- Norveç için diyecek söz çok.
- Flamenko dansçıları niye kırmızı siyah giyinir?

Ünlü daralması görülmektedir.

e. “Bekle-, temizle-, kutla-, ye-“ kelimelerini ünlü daralmasına örnek olacak şekilde birer cümlede kullanınız.

Bekle → Beni biraz bekliyor ama sıkılmıyor.

Temizle → Annem odayı temizliyor.

Kutla → Arkadaşım doğum gününü kutluyor.

Ye → Kardeşim meyvesini yiyor.